Nr. 172 18. maj 1937

Lov for Færøerne om Haugers Styrelse og Drift m.m., sum seinast broytt við løgtingslóg nr. 91 frá 7. juni 2020

Kapitel 1. Haugestævne.
Kapitel 2. Bestyrelse.
Kapitel 3. Haugerøgtere.
Kapitel 4. Faar.
Kapitel 5. Heste.
Kapitel 6. Gæs.
Kapitel 7.
Kapitel 8.
Kapitel 9. Sommergræsning for Kvæg.
Kapitel 10. Tørveskær.
Kapitel 11.
Kapitel 12.

Første Afsnit.

Styrelsen.

Kapitel 1.
Haugestævne.

§ 1. I Fælleshauge er den øverste Myndighed hos Haugestævnet.

Ved "Fælleshauge" forstaas i denne Lov Hauge, som er i Sameje mellem 2 eller flere Ejere. For Jord i offentligt Eje er Brugeren bemyndiget til at optræde paa Ejerens Vegne, medmindre der i enkelte Tilfælde af vedkommende Myndighed er truffet anden Bestemmelse.

§ 2. Haugestævnet sammenkaldes med mindst 8 Dages Varsel (jfr. dog §§ 4, 20, 22 og 25); det skal sammentræde, naar Bestyrelsen finder det nødvendigt, saavel som naar Haugens Røgtere eller en Fjerdedel af Ejerne eller saa mange, som ejer en Fjerdedel af Haugens Marketal, forlanger det. Sammenkaldelsen paahviler Bestyrelsen, om saadan er til, og ellers den Ejer eller Haugerøgter, som ønsker Stævnet sammenkaldt. Saafremt det holdes samtidig med Grandestævne, er Sysselmanden pligtig at lede Forhandlingerne paa Haugestævnet, og Dagen for dettes Afholdelse berammes da efter Bestemmelsen i Grandestævnelovens § 5, sidste Stykke. Ellers ledes Forhandlingerne af en Ordstyrer, valgt blandt og af de tilstedeværende Ejere med Stemmeflerhed; falder Stemmerne ved Valget lige, gør Lodtrækning Udslaget. Om Forhandlingen og Afstemningen gælder Reglerne i Grandestævnelovens §§ 7 a, 8-11 og 13.

§ 3. Haugestævnet kan træffe Afgørelse i ethvert Haugens Drift og Udøvelsen af de fælles Rettigheder vedrørende Anliggende, som ikke ved Lovgivningen er henvist til anden Afgørelse.

Det kan fastsætte Regler for Ejernes Færdsel i Haugen, jfr. Hegnslovens § 41.

Kapitel 2.
Bestyrelse.

§ 4. Ejes Fælleshauge af mere end fem Ejere, skal den have en Bestyrelse, bestaaende af tre eller fem Medlemmer efter Haugestævnets Bestemmelse. Haugestævnet vælger Bestyrelsen; henholdsvis to og tre Medlemmer vælges med Stemmeflerhed efter Marketal, medens henholdsvis et Medlem og to Medlemmer vælges med Stemmeflerhed efter de stemmendes Antal. Stævnet skal sammenkaldes med mindst 14 Dages Varsel. Ordentligt Valg afholdes hvert andet Aar i Tidsrummet fra 15. Oktober til Udgangen af December. Tjenestetiden regnes fra 1. Januar. Enhver Ejer, som bor i den

Bygd, hvortil Haugen hører, og enhver Bruger af Jord i offentligt Eje er pligtig at modtage Valg; det samme gælder Opsidder for Ejer, som bor uden for Bygden. Vedkommende Hauges Røgtere kan, selv om de ikke er Ejere, vælges til Medlemmer af Bestyrelsen. Den, der har fyldt 60 Aar, er fritaget; ligesaa kan den, der har været Medlem i fire Aar, undslaa sig for at modtage Valg i de næste fire Aar; men disse Fritagelser gælder dog kun, naar nogen anden er pligtig at modtage Valg.

Bestyrelsens Medlemmer er hvert for sig ansvarlige for, at Haugestævnet i betimelig Tid sammenkaldes til Valg af Bestyrelse, og at Valgets Udfald inden 14 Dage meldes til Sysselmanden, som fører Fortegnelse over de modtagne Anmeldelser. Er ingen Bestyrelse til, paahviler de nævnte Pligter den største i Bygden boende Lodsejer eller Bruger af Jord i offentligt Eje.

§ 5. Bestyrelsen skal vælge en Formand og en Næstformand. Den skal varetage Haugens regelmæssige Drift og drage Omsorg for, at denne foregaar saaledes, at Ejernes Tarv i alle Maader iagttages. For at Bestyrelsen kan tage gyldig Beslutning, kræves, at over Halvdelen af dens Medlemmer stemmer for Beslutningen. Bestyrelsen tager Bestemmelse om Tillæg og Slagt af Faar. Den sørger for, at Afgrøftning og alt andet nødvendigt Arbejde i Haugen udføres i rette Tid og paa nyttigste og sparsommeligste Maade. Den paaser, at enhver paagældende efterkommer sin Pligt, og kan paa den forsømmeliges Bekostning lade Arbejdet udføre ved lejede Folk.

I alle disse Tilfælde skal den overlægge Sagen med Haugens Røgtere. Den fører Tilsyn med, at disse overholder deres Pligter.

§ 6. I Forhold til Trediemand (derunder ogsaa enkelt Ejer, der vil gøre en ham tilkommende Ret gældende mod Fælliget, eller omvendt) kan Bestyrelsen i alle Anliggender, der vedrører Haugen som et Fællig, optræde paa dettes Vegne. Den kan saaledes i deslige Anliggender sagsøge og sagsøges paa Fælligets Vegne og i det hele repræsentere Fælliget for Retten saavel som for Forligs-, Udskiftnings-, Landvæsens- og Overlandvæsenskommissionen. Er ingen Bestyrelse valgt og anmeldt til Sysselmanden, staar det den, som vil søge Fælliget, frit for at søge, hvem han vil, af Haugens Ejere paa Fælligets Vegne.

§ 7. I Forhold til Haugens Ejere er Bestyrelsen at anse som Fuldmægtig. Ligesom Bestyrelsen derfor har at rette sig efter de Forskrifter for Driften, som Haugestævnet vedtager, saaledes har den at sammenkalde Haugestævnet, naar vigtigere Anliggender forefalder, og skal altid gøre det, naar der er Spørgsmaal om Søgsmaal af eller imod Fælliget.

§ 8. Bestyrelsen skal føre Regnskab over sin Forvaltning af Haugens Pengemidler og gøre Rede og Rigtighed derfor. Herfor er hvert enkelt Medlem af Bestyrelsen ansvarligt. Regnskabet skal aflægges for hvert Kalenderaar, senest inden 1. Februar i det følgende Aar, og skal forelægges paa Haugestævne inden 14 Dage derefter.

For Jord i offentligt Eje er Bestyrelsen pligtig til paa Forespørgsel at give alle Oplysninger om Haugen, der begæres af vedkommende offentlige Myndighed.

Kapitel 3.
Haugerøgtere.

§ 9. For hver Hauge skal der være mindst 1 Haugerøgter. For Fælleshauge fastsætter Haugestævnet Haugerøgternes Antal og Løn og vælger dem; Valget foretages med Stemmeflerhed af Ejere og Brugere efter Marketal. Har Haugestævnet ikke truffet disse Bestemmelser, paahviler det Bestyrelsen at træffe dem.

§ 10. Haugerøgterne skal forestaa Faarenes Røgt, Fjeldgangene og Mærkningen samt alt andet Arbejde i Haugen. De har at paase, at Bestemmelserne om Haugens Besætning og Bestemmelserne om Fred i Haugen (jfr. Hegnslovens §§ 20–22, 26–29, 31, 41–43) overholdes, og at omvendt Haugens Besætning ikke trænger ind paa fremmed Ejendom, saaledes at deraf kan opstaa Tab eller Ansvar for Haugens Ejere. De tager Bestemmelse om Tillæg og Slagt, naar Ejer eller Bestyrelse ikke har gjort dette.

§ 11. Haugerøgterne er i deres Tjeneste Ejerne ansvarlige og skal rette sig efter de Forskrifter, som gives dem af Haugestævnet eller Haugens Bestyrelse. De skal paa den enkelte Ejers eller Brugers Forlangende meddele ham Forklaring om de dem betroede Faars Antal og Tilstand samt Røgt i Haugen m.m.

§ 12. Haugerøgter skal i Regelen opsige sin Tjeneste inden den 1. September, men han kan dog ikke fratræde sit Hverv,

førend Fjeldgang efter Avlsvæddere er endt, medmindre han forlader Bygden eller Omstændighederne gør ham det umuligt at vedblive sin Tjeneste.

Andet Afsnit.

Besætningen.

Kapitel 4.
Faar.

A. Faarenes Mærkning.

§ 13. I enhver Hauge skal bruges et bestemt Mærke for alle til Haugen hørende Faar eller, om fornødent, flere Mærker for forskellige Flokke af Faarene i Haugen, jfr. § 20, Punkt 3 b. Samme Mærke maa ikke bruges i to Hauger paa samme Ø.

§ 14. Sager, som angaar Mærkers Forandring, skal først forhandles ved Grandestævne. Sysselmanden har derefter at forebringe dem for Amtmanden til Afgørelse.

§ 15. Ingen anden end Haugens Røgtere maa befatte sig med paa egen Haand at mærke Faar.

§ 16. Moderfaar, som ikke hører til Haugen, men ved Fjeldgang er kommet imellem dens Faar, skal ved Fjeldgangen betegnes med et Baand (sløður, helsi), naar det ikke med Sikkerhed vides, at dets Lam har faaet ret Mærke.

B. Avlsvæddere.

§ 17. Avlsvæddere skal af Haugerøgterne udvælges blandt de bedste, som findes i Haugen. Der udtages dertil 1 Vædderlam for hver 33 eller 1 ældre Vædder for hver 40 Moderfaar i Haugen.

Tillægges færre, skal Haugerøgterne snarest muligt anmelde det for Sysselmanden, som undersøger, om nogen bærer Ansvar derfor.

C. Ejendomsforholdet med Hensyn til Faarebesætningen.

§ 18. I Fælleshauge skal, naar ikke andet er vedtaget i Henhold til § 20, hele Faarebesætningen være i Sameje (felag) mellem alle Ejere i Forhold til deres Marketal. Besætningens Størrelse fastsættes af Haugestævnet. Faarene skal følge Jorden ved al Overdragelse og Arv; de kan ikke ved Udlæg skilles fra Jorden.

§ 19. Selv om Besætningen er i Sameje, kan Haugestævnet dog tillade Haugerøgter at holde et vist Antal Faar i Haugen som Vederlag for hans Arbejde, ligesom Haugens Bestyrelse kan tillade, at enkelte Faar midlertidig græsser i Haugen for et af Bestyrelsen fastsat Vederlag, der tilfalder Haugen.

§ 20. Særeje (kenning) til Faarebesætningen eller til Dele af den er kun tilladt under følgende Betingelser:

1. Vedtægt derom skal være oprettet paa Haugestævne, sammenkaldt med mindst 3 Maaneders Varsel. Til gyldig Beslutning kræves, at den er vedtaget af saa mange stemmeberettigede, som tilsammen udgør mindst:
   a) to Trediedele af samtlige stemmeberettigedes Antal og
   b) Halvdelen af hele Haugens Marketal.
2. Vedtægten skal indeholde Bestemmelse om, hvor stor Besætning der sættes for hele Haugen, og om der skal være Særeje for hele Besætningen eller kun for en Del af den, og da hvilken.
3. Vedtægten skal endvidere indeholde Bestemmelse om:
   a) at Røgten skal besørges af Haugerøgtere, valgt af Haugestævnet eller Bestyrelsen, jfr. § 9;
   b) at de enhver Ejer særlig tilhørende Faar – foruden det for Haugen bestemte Mærke (§ 13) – skal have Særmærker, der skal godkendes af Sysselmanden, førend de bruges;
   c) at Avlsvæddere skal udtages forlods og godtgøres Ejeren af vedkommende efter Vurdering.

§ 21. Haugens Røgtere skal straks angive for Sysselmanden alt imod § 20 stridende Særeje i Faarebesætningen.

§ 22. Særeje kan igen ophæves ved Vedtægt, oprettet paa Haugestævne, sammenkaldt med mindst 3 Maaneders Varsel. Til gyldig Beslutning kræves, at den er vedtaget af saa mange stemmeberettigede, som tilsammen udgør mindst:

a) Halvdelen af samtlige stemmeberettigedes Antal og
b) en Trediedel af hele Haugens Marketal.

§ 23. Naar Særejet ophører, skal de Ejere, som ikke har fuld Besætning, købe af dem, som har Faar tilovers, indtil alle har Faar i Forhold til deres Marketal. De Faar, som saaledes sælges og købes af Haugens Ejere indbyrdes, betales med fuld Værdi. Tvistes Parterne om Værdien, fastsættes den ved lovligt Skøn.

§ 24. [1)] Skøde eller andet Overdragelsesdokument vedrørende Jord i Hauge, hvor Særeje gælder, skal angive, hvor mange Særejefaar der følger med Jorden. Undlades det, skal der ved Tinglæsningen gives Dokumentet Retsanmærkning.

Ved Fæsteforandring eller Overdragelse af Tjenestejord i Hauge, hvor Særeje gælder, skal, naar den fratrædende Besidder ejer Odelsjord i samme Hauge, hans hele Faarebesætning fordeles lige paa al hans Jord efter Marketal.

Kapitel 5.
Heste.

§ 25. Antallet af Haugens Besætning af Heste fastsættes af Haugens Ejer eller, om det er Fælleshauge, af Haugestævne, sammenkaldt med mindst 1 Maaneds Varsel. Beslutter Haugens Ejer (Haugestævnet), at Besætningen skal være større end 1 Hest for hver Mark Jord, skal Beslutningen snarest muligt meldes til Sysselmanden. Denne sørger for, at Bekendtgørelse derom sker i de nærmestliggende Bygder ved Opslag eller paa anden brugelig Maade. Uanset den af Haugens Ejer (Haugestævnet) ifølge første Punktum tagne Bestemmelse kan Ejerne af Bygdens Hauger i Forening ved Vedtægt paa Grandestævne bestemme, at der i Bygdens Hauger skal kunne holdes indtil 1 Hest for hverk Mark Jord.

Føl under 1 Aar medregnes ikke i fornævnte Henseende.

§ 26. Lodsejer i Fælleshauge kan udleje sin Ret til Hestehold. De enkelte Lodsejere kan selv afgøre, om Besætningen skal være i Særeje eller i Sameje mellem nogle eller alle Lodsejere.

§ 27. Sysselmanden skal hvert Aar ved Grandestævne i hver Bygd affordre Bygdemændene Oplysning om, hvor mange Heste der holdes i Bygden, og i hvilke Hauger de holdes, og derom gøre Tilførsel i Politiprotokollen. Enhver, der holder Hest i nogen Hauge i Bygden, skal da, saafremt nogen Lodsejer i saadan Hauge kræver det, opgive, med hvilken Ret han holder Hesten.

Kapitel 6.
Gæs.

§ 28. Bestemmelse om, hvorvidt det skal være tilladt at holde Gæs i Haugen (derunder om Antal, Betaling m.v.), tages af Haugens Ejer (i Fælleshauge Haugestævnet).

Tredie Afsnit.

Forskellige Bestemmelser om Haugens Drift.

Kapitel 7.

§ 29. I Fælleshauge tilkommer Udøvelsen af Retten til Faarehold, Hestehold og Gaasehold i haugen saavel som af alle andre til Haugen knyttede Rettigheder, om hvilke ikke andet i Lovgivningen er bestemt, enhver Ejer i Forhold til hans Marketal.

I samme Forhold fordeles Indtægt og Udgift ved al fælles Brug af Haugen eller dertil knyttede Rettigheder saavel som alt derved forefaldende Arbejde.

§ 30. Hvert 10de Aar skal der ved Sysselmandens Foranstaltning paa Grandestævne vælges Mænd til at befare ethvert Markeskel for Bygdens Hauger. De vælges af og blandt Haugernes Ejere og Brugere, for hver Hauge med Stemmeflerhed

efter Marketal. Foretages intet Valg, udnævnes de af Sysselmanden.

Mændene skal snarest muligt derefter ved Samgang befare Haugernes Markeskel. Tiden for Forretningen bestemmes i Tilfælde af Uenighed af den ældste af Mændene. Efter Befaringen skal de hver især underrette de paagældende Haugers Ejere (i Fælleshauge Bestyrelsen, om saadan er til) om Udfaldet af Befaringen; skulde der under denne vise sig Tvivl om, hvor rette Markeskel er, maa Mændene ikke træffe nogen Afgørelse herom.

Udgiften ved Markeskels Afsætning og Vedligeholdelse fordeles lige mellem de tilgrænsende Hauger.

§ 31. Haugerøgterne skal med Aftensvarsel foretage Tilsigelse til de vedkommende til alt Arbejde i Haugen, medmindre anderledes er bestemt af Haugestævnet; med samme Varsel skal de give Samgangsbud til de paagældende Grander, medmindre anderledes er vedtaget mellem disse og Haugens Ejere.

§ 32. [2)] (Strikað).

§ 33. [2)] (Strikað).

Fjerde Afsnit.

Haugens Græsningsret for Faar paa Indmark.

Kapitel 8.

§ 34. Græsningsretten for Faar paa Bø eller anden Indmark tilkommer i Tiden fra den 25. Oktober til den 14. Maj overliggende Hauges Ejer, medmindre anderledes lovligt er fastsat.

I de Bygder, hvor Indmarken er matrikuleret i Henhold til Bekendtgørelse Nr. 198 af 15. Juli 1931, er hver Ejer, som har Særeje (kenning) og har Vintergræsningsret paa Indmarken, berettiget til at forbeholde sig denne paa sin Indmark udelukkende for egne Faar mod at give Afkald paa anden Græsningsret paa Indmark og mod i fornævnte Tidsrum at holde sin Indmark forsvarlig indhegnet.

Enhver Ejer eller Bruger af Indmark skal være berettiget til i den Tid, hvor Indmarken ligger aaben for Faaregræsning, at indhegne og frede for Faar Arealer, der er tilsaaet med kunstigt Græs, i to følgende Aar efter Tilsaaningen. Der kan dog kun indhegnes indtil $^1/_4$ af paagældende Ejers eller Brugers Indmark. Haugestyret skal i hvert enkelt Tilfælde have Meddelelse om saadan Indhegning.

§ 35. Anses Forandring i Græsningstiden ønskelig eller nødvendig, bliver Sagen i Mangel af mindelig Forening at afgøre ved Landvæsenskommissionen.

Forlængelse af Græsningstiden om Vaaren kan ske med Samtykke af saa mange, som ejer eller bruger to Trediedele af den paagældende Indmark (beregnet efter Skattemarker), ligesom Forkortelse af Tiden baade om Vaaren og om Høsten kan foretages, naar saa mange samtykker, som ejer eller bruger to Trediedele af den eller de græsningsberettigede Hauger (beregnet efter Marketal). Saadan Afvigelse gælder dog kun for den enkelte Vaar eller Høst og ikke for længere Tid end 2 Uger.

Bestemmelserne i denne Paragraf finder ikke Anvendelse med Hensyn til Jord, der er indhegnet i Henhold til Reglerne i § 34, 2det og 3die Stykke.

§ 36. [3)] Græsningsretten paa opdyrkede Trøer kan saavel af Ejeren som af Haugeejeren forlanges endeligt afløst, f.s.v. saadan Afløsning ikke forhindrer Vintergræsning paa de ikke-vinterfredede Arealer. Desuden kan Afløsaning paa samme Maade kræves, naar det paagældende Areal agtes benyttet til Træplantning eller Anlæg af Have eller Fisketørringsplads eller lignende med Græsning uforeneligt Brug. Afløsningen sker mod fuld Erstatning i Penge af Græsningsrettens Værdi.

§ 37. Tvistes der om, hvorvidt Afløsning kan kræves, eller er der Tvist om Erstatningens Størrelse, afgøres Sagen ved Voldgift af 2 Mænd, een valgt af hver af Parterne. Har den ene Part ikke inden 4 Uger efter dertil at være opfordret valgt sin Voldgiftsmand, har den anden Part Ret til at vælge begge Mændene. Disse vælger en Opmand, førend de paabegynder Forretningen; er de uenige om hans Valg, vælges han af Sysselmanden.

Voldgiftskendelsen kan inden 4 Uger paaklages for Landvæsenskommissionen.

§ 37 a. [3) 4)] Í seinasta lagi 4 vikur eftir, at endurgjaldsmálið er endaliga avgjørt, skal eigarin av lendinum, sum talan er um, rinda endurgjaldsupphæddina til eigaran, sum eigur bitið, í felagshaga til hagastýrið.

Stk. 2. Tá tað snýr seg um landsjørð verður endurgjaldsupphæddin rindað Búnaðargrunninum. Haðani verður upphæddin annaðhvørt rindað festara heilt ella lutvíst, um tað á festinum verða gjørdar ábøtur til at betra um raksturin, ella hagastýrinum, um ábøtur eru gjørdar í felagshaga.

Femte Afsnit.

Udøvelse af begrænset Brug i Haugen.

Kapitel 9.
Sommergræsning for Kvæg.

§ 38. Haugens Ejer – eller, om det er Fælleshauge, Haugestævnet – kan for Haugens Vedkommende afgøre, hvem der maa lade Kvæg græsse i Haugen, og om der skal ydes Vederlag for Græsningen, samt i saa Fald træffe de nærmere fornødne Bestemmelser om Vederlagets Størrelse m.v. Finder nogen sin Ret krænket ved saadan Bestemmelse, kan han paaklage den ved Landvæsenskommissionen. Det samme gælder, hvor to eller flere indbyrdes tvistes om Tilværelsen eller Omfanget af deres Græsningsret i Hauge, dog at i saa Fald tillige Haugens Ejer (i Fælleshauge Bestyrelsen) vil være at indkalde som Part.

Kapitel 10.
Tørveskær.

§ 39. I Tørvejord, som ikke er udskiftet mellem de til Tørveskær deri berettigede, maa enhver af disse kun skære Tørv til fornødent Husbrug.

Hvad enten Tørvejord er udskiftet eller ej, kan Haugens Ejer (i Fælleshauge Haugestævnet) foreskrive Regler for Tørveskærsrettens Udøvelse, som dog ikke maa stride mod denne Lovs Bestemmelser, og ligesaa fastsætte Vederlag for Tørveskær i Haugen. Den, der finder sin Ret krænket ved saadan Bestemmelse, kan paaklage den for Landvæsenskommissionen.

§ 40. Enhver, der skærer Tørv i Hauge, skal gøre det saaledes, at der tilføjes Haugen saa lidt Skade som muligt. Navnlig skal han afgrave Grønsværet forsvarligt, saaledes at Græsvæksten ikke lider mere Skade end højst nødvendigt; han skal derhos aflede Vandet fra Tørvegravene, naar det ellers vilde blive staaende, og ikke lade Tørv eller anden opgravet Jord blive liggende spredt paa Græsset. Tørvegraven skal derhos straks ordentligt tildækkes med det afgravede Grønsvær.

§ 41. Sysselmanden skal i Tiden fra 1. Juli til 15. November, saafremt Haugerøgter eller Ejer i haugen fører Klage over Tørveheders Behandling, og, om ingen Klage fremkommer, da med højst 5 Aars Mellemrum, befare Tørvehederne med tiltagne Vidner for at efterse, om de behandles forsvarligt. Befaringen tillyses med Aftens Varsel ved Tilsigelse til Haugerøgterne i vedkommende Hauge og Bekendtgørelse i den Bygd, hvortil Haugen hører.

Findes Tørveheder uforsvarligt behandlede, paalægger Sysselmanden den paagældende under Dagbøde at afhjælpe de forefundne Mangler inden en af ham fastsat Frist. Haugens Røgtere er pligtige til at følge Sysselmanden til Eftersynet og til at paavise Tørvehederne; de er ligeledes pligtige til efter Sysselmandens Forlangende at paase, at de af ham givne Paalæg i Henseende til Manglers Afhjælpning efterkommes, og i modsat Fald at anmelde det til ham.

Med Hensyn til Tørvehederne ved Thorshavn har det sit Forblivende ved de derom gældende Regler; Ændringer i disse kan foretages af Ministeriet for Landbrug og Fiskeri efter Lagtingets Indstilling.

§ 42. Ret til Tørveskær kan af Haugeejer eller anden Ejer af Jord, hvori Andenmand har Tørveskær, kræves afløst, hvis det skønnes nødvendigt eller af overvejende Vigtighed for Grundens hensigtsmæssige Benyttelse eller Fredning, at Rettigheden ophører. Saafremt der ikke til Erstatning kan udlægges den tørveskærsberettigede Tørvejord, der er nogenlunde lige saa bekvemt beliggende for ham som den, han hidtil har haft Ret til at bruge, eller som er af saa meget større Mægtighed, at det opvejer en muligt mindre bekvem Beliggenhed, er Afløsningen desuden betinget af, at Tørveskærsretten skønnes at være af mindre Betydning for den paagældende. Afløsningsmaaden saavel som Vederlagets Størrelse bestemmes

ved Skøn (§ 45); dog er det den tørveskærsberettigede forbeholdt at kræve Afløsning i Penge.

§ 43. Kan Afløsning ikke ske efter disse Regler, skal der, om nogen af Parterne forlanger det, træffes Bestemmelser, sigtende til at forebygge Tvist imellem Parterne, saasom ved at begrænse Feltet for Rettens Udøvelse. Ved saadan Ordning af Forholdet iagttages, at Retten ikke formindskes, og at dens Udøvelse ikke gøres i nogen følelig Grad besværligere for den tørveskærsberettigede eller byrdefuldere for Ejeren.

§ 44. Den tørveskærsberettigede kan kræve Afløsning, naar følgende fire Betingelser er til Stede:

1. at den Jord, hvori han har Tørveskær, gøres til Genstand for Opdyrkning,
2. at en for ham betryggende Ordning overensstemmende med § 43 ikke lader sig gennemføre,
3. at det enten for Brugens Udøvelse eller for dens fremtidige Bevarelse skønnes nødvendigt, at Rettigheden afløses, samt
4. at der uden væsentlig Ulempe for Ejeren kan udlægges den tørveskærsberettigede saadan Tørvejord som angivet i § 42, 2det Punktum.
   Kan saadan Tørvejord ikke udlægges, kan den tørveskærsberettigede, naar de 3 førstangivne Betingelser er til Stede, fordre Afløsning i Penge.

§ 45. Tvist om, hvorvidt Afløsning kan kræves, eller om Erstatningens Art og Størrelse, afgøres – og Fastsættelse af Ordning efter § 43 sker – ved Voldgift efter eventuelt af Landvæsenskommissionen i Overensstemmelse med § 37.

§ 46. Enhver i Henhold til §§ 43 og 45 truffen Ordning af Forholdet mellem Ejer og tørveskærsberettiget kan efter ti Aars Forløb forlanges undergivet ny Prøvelse efter samme Regler. Det samme gælder Ordning, truffet under Udskiftning.

Sjette Afsnit.

Vedligehold af Vardeveje.

Kapitel 11.

§ 47. Lagtinget bemyndiges til at fastsætte Regler om Vedligehold af Vardeveje.

Syvende Afsnit.

Straf og Paatale. Rettergangsmaade. Lovens Ikrafttræden.

Kapitel 12.

§ 48. Overtrædelser af denne Lovs §§ 4, 15, 16, 17, 20, 21, 25, 2det Punktum, 27, sidste Punktum, 30, 2det Stykke, 31, 32, 2det Punktum, 39 og 40 straffes med Bøder, alt forudsat, at ikke strengere Straf efter Lovgivningens almindelige Bestemmelser er forskyldt.

Ved Overtrædelse af § 15 idømmes tillige en Tillægsbøde af 4 Kr. for hvert Lam, som uberettiget er mærket, og ved Overtrædelse af § 17 en Tillægsbøde af 8 Kr. for hver Vædder, som er tillagt mindre end foreskrevet.

Ved Overtrædelse af § 32, 2det Punktum, skal den skyldige tillige tilpligtes under Tvangsbøde at dræbe den paagældende Hund eller skaffe den bort fra Bygden.

[5] Alle Bøder efter denne Lov tilfalder statskassen. Ved Overtrædelse af § 20 skal tillige de Faar, som ulovligt holdes i Særeje, være forbrudt til vedkommende sogns hjælpekasse.

§ 49. [6] [7] Ved Overtrædelse af §§ 16, 31, 32, 2det Punktum, og 39 kan Paatale kun finde Sted, naar den begæres af nogen vedkommende Haugeejer, og ved Overtrædelse af §§ 15 og 17 kun, naar den begæres af nogen, der er Ejer i Hauge paa den paagældende Ø.

§ 50. Tvistigheder angaaende de i Loven omhandlede Rettigheder og Forpligtelser behandles efter Loven om Landvæsenskommissioner.

§ 51. Ved "Grandestævneloven" forstaas i denne Lov "Lov for Færøerne om Grandestævne m.m. af 18. Maj 1937"; ved "Hegnsloven" forstaas "Lov for Færøerne om Hegn og Markfred af 18. Maj 1937"; ved "Loven om Landvæsenskommissioner" forstaas "Lov for Færøerne om Landvæsenskommissioner af 31. Marts 1926".

§ 52. Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1938. Sysselmanden drager Omsorg for, at der i Tidsrummet fra 30. September til udgangen af December 1938 for hver Fælleshauge afholdes Haugestævne til Valg af Bestyrelse og Haugerøgtere. Fra Lovens Ikrafttræden ophæves Lov om Ordningen af de til Haugevæsenet paa Færøerne hørende Forhold af 23. Februar 1866 saavel som alle Bestemmelser, der er i Strid med nærværende Lov.

Register.

Første Afsnit.	**§§**	**§§**
Styrelsen.....	1–12	
.....		
.....		
.....		
Kapitel 1.		
Haugestævne.....	1-3	
Kapitel 2.		
Bestyrelse.....	4-8	
Kapitel 3.		
Haugerøgtere.....	9-12	
Andet Afsnit.		
Besætningen.....		13-28
Kapitel 4.		
Faar:		
A. Faarenes Mærkning.....		13-16
B. Avlsvæddere.....		17
C. Ejendomsforholdet med Hensyn til Faarebesætningen.....		18-24
Kapitel 5.		
Heste.....	25-27	
Kapitel 6.		
Gæs.....	28	
Tredie Afsnit.		
Forskellige Bestemmelser om Haugens Drift.		
Kapitel 7.....		29-33
Fjerde Afsnit.		
Haugens Græsningsret for Faar paa Indmark.		
Kapitel 8.....		34-37
Femte Afsnit.		
Udøvelse af begrænset Brug i Haugen.....		38-46
Kapitel 9		
Sommergræsning for Kvæg.....	38	
Kapitel 10.		
Tørveskær.....	39-46	
Sjette Afsnit.		
Vedligehold af Vardeveje.		
Kapitel 11.....		47
Syvende Afsnit.		
Straf og Paatale. Rettergangsmaade. Lovens ikrafttræden.		
Kapitel 12.....		48-52

1) Ændret ved lagtingslov nr. 55 af 16. august 1962.

2) Ændret ved lagtingslov nr. 82 af 19. juni 1990.

3) Ændret ved midlertidig bekendtgørelse nr. 6 af 4. januar 1944.

4) Broytt við løgtingslóg nr. 77 frá 25. mai 2009.

5) Ændret ved lov nr. 186 af 7. juni 1958 (Bøden tilfalder nu rigskassen jfr. lov nr. 186 af 7. juni 1958).

6) Ændret ved lovbekendtgørelse nr. 555 af 1. november 1984 om rettens pleje, som sat i kraft ved lov nr. 92 af 23. februar 1988, § 688.

7) Broytt við løgtingslóg nr. 91 frá 7. juni 2020, har § 79 ljóðar soleiðis: “Henda løgtingslóg kemur í gildi 1. januar 2021.”